

Πρόλογος

Ανταποκρίθηκα στην πρόσκληση να συγκεντρώσω μερικά από τα δημοσιευμένα κείμενά μου (που από το περιεχόμενο και το ύφος τους θα μπορούσαν να θεωρηθούν κατάλληλα για να ενταχθούν σε μια σειρά με τον τίτλο «αντιρρήσεις») επιλέγοντας αποκλειστικά εκείνα που ταυτοχρόνως ταιριάζουν στον τίτλο «Απέναντι στα εργαστήρια του ρατσισμού». Δεν θ' αναφερθώ στους λόγους αυτής της επιλογής. Ομολογώ, πάντως, ότι πολύ περισσότερο από την πράξη της *αντίρρησης* με συγκινεί η πράξη της *παρρησίας*.

Δηλαδή,

- η διακήρυξη της αλήθειας, ακόμη και (ή: ιδίως) όταν αυτήν δεν έχει πιθανότητες να εισακουστεί,
- ο αντίλογος στους ισχυρούς, με όσα αρνητικά συνεπάγεται ακόμη και στις σημερινές μας «εύκολες» εποχές,
- η αντιπαράθεση με την άποψη και την ισχύ των πολλών, ακόμη και με τον κίνδυνο να συκοφαντηθεί ως ματαιοδοξία και υπεροψία .

Και όλα αυτά σε τομείς και για θέματα, που, αν κάποιος αποφάσιζε να τα αντιπαρέλθει χωρίς ν' ασκήσει παρρησία, δεν θ' αντιμετώπιζε τον παραμικρό ψόγο.

Θεωρώ ότι, εδώ και μερικές δεκαετίες, ο ρατσισμός αποτελεί το κατεξοχήν πολιτικό και κοινωνικό φαινόμενο που απαιτεί παρρησία -από την αντιμετώπιση των απλουστευτικών ερμηνειών του (στις οποίες παρουσιάζεται ως φυσικό παράγωγο της ανθρώπινης φύσης, συγκεκριμένων οικονομικών συνθηκών, ή παραλείψεων του εκπαιδευτικού συστήματος) και της συστηματικής προσπάθειας απόκρυψής του έως την αποκάλυψη των χώρων όπου αυτός δημιουργείται και αναπαράγεται. Στο πλαίσιο αυτό βρίσκονται τα δημοσιεύματα που συγκεντρώθηκαν κάτω από τον τίτλο «Απέναντι στα εργαστήρια του ρατσισμού».

Ο τίτλος του βιβλίου και η ονομασία της σειράς αποτελούν δήλωση στίγματος και προσανατολισμού -που είναι, η αντίρρηση στην κυρίαρχη άποψη και κυρίως στην κυρίαρχη σιωπή, και ταυτόχρονα η συνειδητή τοποθέτηση και το ανοιχτό μέτωπο.

Τα κείμενα συνδέονται μεταξύ τους χάρη στην κοινή θεματική τους, δηλαδή την απόπειρα

- να γίνει ορατός και κατανοητός ο κόσμος των μεταναστών και των μελών μειονοτικών ομάδων,
- να φωτιστούν οι δραστηριότητες των ρατσιστών και των ακροδεξιών,
- να επισημανθούν οι κίνδυνοι που ενέχει για όλους και όλες μια κοινωνία αδιαφορίας και επιπολαιότητας,
- να αναδειχτεί ο υπαρκτός εναλλακτικός τρόπος σκέψης και ζωής των αλληλέγγυων ανθρώπων και, τέλος,
- να σκιαγραφηθεί, μέσα από επίκαιρα παραδείγματα, ο αριστερός λόγος που υπόσχεται την αντικατάσταση του σημερινού κόσμου της αδικίας, της εκμετάλλευσης και του πόνου με την κοινωνία της ανθρωπιάς.

Στο βιβλίο περιλαμβάνονται μόνον κείμενα που είχαν ήδη δημοσιευτεί και των οποίων η πρωτότυπη γλώσσα ήταν τα ελληνικά (με εξαίρεση το μικρό απόσπασμα «Ματιά προς το μέλλον» από ένα βιβλίο του 1983 που ήταν στα γερμανικά, και «Ο παράδεισος και η φυλακή» από μια ομιλία που έγινε στα αγγλικά). Πρόκειται για παλαιότερα και πρόσφατα άρθρα σε εφημερίδες, κυρίως στην «Αυγή», ορισμένα από τα επίκαιρα σχόλια στο ραδιοφωνικό σταθμό «Παρατηρητής» της Θεσσαλονίκης, τρεις συνεντεύξεις και δυο αποσπάσματα από το ανέκδοτο βιβλίο «Στη στρατιά του Νομισματοκόπου». Δεν έγιναν αλλαγές εκ των υστέρων, αλλά σε δύο συνεντεύξεις χρησιμοποιήθηκε ως βάση το πρωτογενές υλικό της συνέντευξης και όχι το δημοσιευμένο κείμενο.

Μερικά κείμενα είχαν συμπεριληφθεί, επίσης, στο βιβλίο «Αντικατοπτρισμοί της ανθρώπινης κοινωνίας» που κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις «Παρατηρητής» το 2004.

Γιώργος Τσιάκαλος

Ιανουάριος 2006